

Işığın anımsar gibiyim. Buğulu kaplı gözlerimden sızan o ışık hüzmelerini anımsıyorum. Fakat hepsi bu, sonrası yok. Bir anda karanlık kaplıyor tüm hafızamı. Karanlık, benim çıkmazım. Karanlık, benim lanetim. Karanlık, benim kaderim. Bir kör için karanlık, kabullenilmesi gereken bir kural. Ama ne kadar şaşırtıcı ki dünyam gözlerimin göremediği renklerden daha aydınlıktır. Çok küçükken ışığı tanımış olmamdan değil, hiçbir vakit görmemiş olsam bile yine düşlerdim o aydınlığı... Siz henüz bilmiyorsunuz ; fakat bir âmânın daha özgürdür düşünsel algıları. Anımsayamadığım onca eşyayı , onca yüzü her ne kadar dokunarak ellerimin bana tanıttığı biçimlerle zihnimde çizsem de, daha farklı süslüyorum evrendekileri beynimde. Yani sonsuz bir benzetme ve müthiş bir hayal gücüyle karanlığımın içindeki boşlukları dolduruyorum, giderek daha aydınlanıyor gölgeye dalmış çerçevelerim ve ben her defasında daha da huzur buluyorum. Mutlu muyum ? Aranızda yaşarken hayattan zevk almaya çalışıyorum. Laf aramızda zaman zaman sizleri, her yanı görebilenleri, kıskanmıyor değilim. Çocukluğumdaki gibi çok değil aslında, şimdileri alıştım. O vakitler her şey daha zordu. O vakitler *karanlık* beni yüreğine hapsedmişti!

Anadilimin konuşulduğu topraklara komşu bir ülkede dünyaya geldim. Babam hayli ihtiyar biriydi. Bir çay fabrikası vardı , annemden evvel iki de karısı, hatta sekiz çocuğu. O çocuklar aileye yabancı gelen, öyle ki gerçek anlamıyla da yabancı olan anneme ve bana, annelerinin yahut diğer akrabalarının fitnelerine kandıkları için midir bilmem, hep düşmandılar. Bu düşmanlıkları öyle fena bir haldeydi ki, henüz görebilme yetime sahipken o iki katlı evin merdivenlerinden aşağıya itmişlerdi beni. Yaşıma bakmadan. Kardeşimdir demeden. Bana acımadan. Beni kör edeceklerini hesaplayamadan.

Karadenizin o muhteşem havasını hâlâ içime çekebildiğim için şanslı buluyordum kendimi. Yeşili, maviyi, yaylaları ve bitmeyen türkülerini yüreğimde hissedebildiğim için talihliydim elbette. Fakat göremiyordum. Tek bir rengi, tek bir bulutu seçemiyordum. Annemle beraber çay toplamaya giderken, çayın dokusunu, yaprağın eğimini , kokusunu, havanın nemini her şeyi fark edebiliyordum ; ama gözlerimin içindeki karanlıktan ötesine bakamıyordum. Yakar top oynarken, topun hacmini ve şeklini biliyordum ona dokunduğum için; lakin nereye kaçacağımı , topu kime atacağımı sezemiyordum. Yoksundum. Oyundan, kendimden ,dünyadan yoksundum. Beş yaşına basmamış bir çocuk için bu yoksunluk duygusu ne de yamandır, anlatamam.

Bir de miras peşinde koşmak yaman iştir. Ben kör olduktan bir yıl sonra, toplasanız beni iki kez kucağına almamış, saçlarımı öpüp okşamamış babam vefat ettiğinde yani, bir Gürcüye verilecek miras hakkının olmadığını söylediler ve ne olup bittiğini anlamadan yaşlı annemle beni kapı dışarı ettiler. Birkaç gün boyunca komşularda kaldığımızı hatırlıyorum. Bana mısır ekmeği ve yoğurt veren, akrabalarımızdan bizlere merhamet göstermesini rica eden komşularımız. Aynı sokak içinde iyileri ve kötülerini bu kadar net bir şekilde görmeyen gözlerime hissettiren hayat beni şaşırtmıyordu artık. Başımıza gelebilecek her türlü eleme karşı tedbirliydim. Savaş ve yoksulluğun kol gezdiği memlekete geri dönmek zorundaydık annemle. Korkmuyordum.

Gittiğimiz yer, aynı doğduğum köy gibi kokuyordu. Belki daha soğuktan havası, belki daha ihtiyatlı. Ama hemen hemen aynıydı kokusu, kendimi anlayamadığım o dili duyuncaya kadar Türkiye’de gibi hissediyordum. Sonraları yavaş yavaş, hatta ben farkına varmadan öğrenmeye başladım anadilimi.

Annem aslında bir şairdi benim. Anne ve babası radyoda çalışan çok ünlü spikerlermiş. Bir gün Rusya’nın attığı kurşunlardan nasibini alan radyo binasından sağ çıkamamış hiçbiri. Aynı anda anne ve babasının vefatıyla önce teyzesinin yanında kalmış, sonraları fakirliğinden ötürü anneme bakamayan teyzesi, onu mecburen yetimhaneye bırakmış. Reşit olduktan sonra çalışmak için Türkiye’ye gelen annem, o gencecik narin annem, babama aşık olup evlenmiş. Belki de evlenmek zorunda kalmıştı, bana hiçbir zaman neden babamla evlendiğini söylemedi doğrusu. Annemin sert ve sessiz yapısının altında yatan tüm gerçekler işte bunlardı ve hiçbir şiirin karın doyurmadığını bilen annem var gücüyle çalışıyor, beni iyileştirmek için elinden geleni yapıyordu. Gittiğimiz onca doktor, onca muayene hep aynı olumsuz cevabı veriyordu bize. Bir daha göremeyecek oluşuma alışmıştım ben ; fakat annem bu ihtimali hiçbir zaman düşünmüyordu. Umudunu yitirmeyişine ve azmine hayrandım onun.

Bir gün civardaki bir eve temizliğe giderken kaldığımız barakada bırakmıştı beni. Barakamız küçüktü, temiz kokardı. Ucuz çarşaflarımızla kaplıydı gıcırdayan yatağımız ve eski bir masamız vardı yanında da iki sandalye, birinin tek ayağı kırık. Mutluydum. Annemle baş başa olmak içimi rahatlatıyordu. Yaşadığımız yer umurumda değildi. Belki de sadece çocuktum ve sevinmek için birçok sebebim vardı. Ansızın dışardan gelen sesle irkildim. Bu ses, daha evvel işitmediğim ; fakat duyduğumda kalbimle konuşmaya başlamış bir mucizeydi.

Sanki bambaşka bir dünyadan geliyordu. Onu keşfetmeliydim, daha yakından dinlemeliydim! Ama annem kapıyı kilitleyip çıkmıştı elimden hiçbir şey gelmiyordu. Sese doğru koşuyor, geldiği yündeki pencereyi bulmaya çalışıyordum. Çok geçmeden karşımda olduğunu fark ettiğim penceredeydim, sonuna kadar aralamıştım. Mest olmuşum, pürdikkat dinliyordum. Yayın çekilişinden, notaların zarafetine kadar her birini hissediyordum damarlarımda. Yabancınn müziğinin esiri olmuşum. Annemin sesiyle bir anda irkildim. Kapıyı açmıştı ve sese doğru “Modi” (Gel) demişti.

İçeriye giren adam biraz kötü kokuyordu. Mide gurultusundan aç olduğu anlaşılıyordu. Annem daha benim hatırımı sormadan, yabancıya bir tabak dolusu kurabiye vermişti. Ses çıkarmadan tabağı kendine çekip kurabiyeleri teker teker yemeğe başlayan yabancıyı pencerenin dışından görenler annemi uyarılmışlardı: “Hey Tamara o çingeneyi evine sokarsan sana uğursuzluk getirir bilmiyor musun?”. Annemse onlara lanetler savurup kovalamıştı. Karşısında bir müzisyen olduğunu farkındaydı , ona saygı duyuyordu. Adını ve nereli olduğunu sordu bir anda. Cevap vermedi yabancı .

Aynı odanın içinde üç sessiz ruh olarak birbirimizi dinlemeye koyulmuştuk. Derken keman sesiyle bu dinleyiş daha da şahane bir hâl almıştı. Dinlediğim, yumuşak dokunuşları olan kulaklarıma ansızın isyanlarla gelen ve bir anda durulan bir iç döküşü sanki. Ruhum, hiç bu kadar derin hissetmemişti kendini. Özgürdüm. Her yay çekişinde, daha da özgür. Müziğı kestiğı anda yerimden fırladım, yanına gittim yabancınn. Dizlerini çekiştirip, biraz daha çalması için yayını kemanının üzerine götürdüm. Yabancı bir anda bulunduğum yönden beni döndürüp sol elime kemanını tutuşturmuştu. Boynumu ilk anda acıtan bu enstrüman, yabancınn yardımıyla her yay çekişimde vücuduma biraz daha hakim olmaya başlamıştı. İşte Rusya’dan gelen bu fakir kemancıyla tanışmam böyle olmuştu.

Dilsiz Ivan Mironov’un dili olmuşum. O da benim gözlerim olmuştu. Bir kemanla ve müziğın erişilmezliğıyle anlaşılıyorduk. Minicik parmaklarımla kemanı kavırıyor ve saatlerce pratik yapıyordum öğretmenimle. Yaptığım her hatayı usanmadan baştan çaldırıyor ve esaslı bir virtüöz olmam için elinden gelenin en iyisini yapıyordu. Bazen beni evden çıkarıyordu böylece açık havada çalıştığımız oluyordu. Bu çalışmaların birinde yere düşen bozuk paranın sesini işittim. Dilsiz ve kör iki virtüözün sokak müzisyenliğinin ilanıydı bu ses.

Gündüzleri evden çıkardık , sokak sokak gezer Mozart’tan, Beethoven’e aklımıza gelen tüm eserleri çalardık.Sokak... İnsanlar... Yaşadığımız o duygunun tarifi ne de zor. Sanki kaderin bize biçtiğı bu engeli biz seçmişiz yahut engelimiz ayıplanacak bir kusurmuş gibi yüzümüze vurulurdu insanlar tarafından. Sanki günahların en büyüğünü işlemiştik ve herkes bizden uzak durmaya çalışıyordu. Bizden korkanlar vardı. Bazıları da bize acırdı. Halbuki bizim ne şefkat sadakalarına ne de korkaklara ihtiyacımız vardı. Bizim birazcık anlaşılmaya ihtiyacımız vardı, hepsi bu. Bizim desteğe ihtiyacımız vardı . Ve müzik bir anda tüm bakışları yıkıp geçmişti. Başarmıştı . Bizi de kendilerinden biri olarak kabullenmişti artık toplum.

Doğruyu söylemek gerekirse fakirleştirilmeye yüz tutmuş bu ülkenin insanların sanat zevki hiç de fakir değildi. Ceplerimiz bozukluklarla dolardı . Günler günleri takip ederken bit pazarından bana biraz hasarlı ama temiz bir keman alıncaya kadar çaldık İvan’la. Kemanın tınları, kemanlarımızın dostluğu öyle yüceydi ki, gören gözleriyle bizi görmezden gelen, konuşan dillerini bize lâl eden herkesi kendine hayran ederdi. Yıllarca bıkmadan, usanmadan çalmıştık...Bu şekilde tanışmak için doğmuştuk gibi geliyordu bana. Sanki dünyaya yalnızca keman çalmak için gelmiştik.

Yabancı geldiğim bu şehre tamamen alışmıştım. Annem düzenli bir iş bulmuştu. Üstelik hafta sonları tatildi, böylece uzun süredir ara verdiği şiir yazma eğlencesine geri dönüp bir şeyler karalamaya başlamıştı. İvan hemen hemen her gün evimizdeydi, bazen kahvaltıdan akşam yemeğine kadar yanımızdan ayrılmazdı. İyi bir aşçı olduğunu söyleyemediğim keman arkadaşımın ara sıra bize çorba pişirmeye kalktığını bile anımsıyorum. Küçük bir aile gibi olmuştuk, halimizden memnunduk. Bu memnuniyet annemin o pazar sabahı gazeteyi masaya atışıyla katlanmıştı. Gazetede Krasnodar’da düzenlenen bir keman yarışmasından bahsediyordu. Ödülüyse bir hayli yüksek. Yeni bir eve çıkacak kadar çok. Yeni kıyafetlerle dolabımızı şenlendirecek kadar ya da karnımızı altı ay boyunca tıka basa dolduracak kadar çok. “Sokakta çalacağımıza iyice çalışıp Krasnodar’da çalın” , demişti bir anda annem. İvan’ın keyfini ve heyecanını hızla aldığı nefesten sezebiliyordum. Yerimde durmam olanaksızdı o an. Sabah akşam egzersiz yapmaya başlamıştım. Parmaklarıma kramplar girinceye dek devam etmiştim. Sesinin şiddetinden sol kulağımı çınlatana dek çalmıştım. Yarışmadan birkaç gün evvel annem biriktirdiğı ne varsa ortaya koymuştu. İvan sokakta kazandığımız paranın çoğunu harcamamıştı üstüne bir de ceketini satmıştı. Böylece üç kişilik Krasnodar’a gidiş dönüş biletini alabilmiştik. Kaybetmeyi bir an için dahi olsa düşünmediğimiz o yarışmaya giderken, o uzun tren yolculuğunda hiç sıkılmamıştık. Neşeliydik.

Yarışma salonu oldukça kalabalıktı. Bizden çok daha iyi virtüözlerle doluydu kulis. Kemanları o kadar iyiydi ki, en acemisi bile gelse o keman bülbül olup şakırdı. Yine de umutluyduk. Bize yılmadan umut etmeyi öğreten anneme minnet borçluyduk o an. Birkaç kişi geçmeden sahneye çıktık. Kılığımızdan ötürü bize gülenler olmuştu, hatta bazıları ağıza alınmayacak hakaretler savurmuştu bize. Şanslıydım ki Rusçam o kadar iyi değildi ve o lafi edenler de şanslılardı tabii, sinirine hakim olmaya çalışan İvan dilsizdi.

Yarışma için Chopin'den Nocturne'ü seçmiştik. Ellerimize yaylarımızı alıp çalmaya başlamıştık. Sanırım o günden önce bu kadar büyük bir tutkuyla çalmamıştık ikimizde. Kendimizden geçmiştik. Sanki yer titriyordu. Kalplerimiz yerlerinden çıkacak gibiydi ve ben aynı anda nefes alıp verişlerimizi seçebiliyordum . Müziğimiz biz olmuştu. İnsanların gözünde eksik gören bizi tamamlamıştı. Benim gözlerim kemandan ibaretti. İvan'ın dili birazdan çığlıklar atmaya hazırdı sanki. Müziğimiz, yalnızca bizdeki bedensel engelleri değil, salonda bulunanlara o güne dek yüklenmiş tüm lüzumsuz engelleri de yok edivermişti. Hepimiz bambaşka bir alemin içine sevgiyle dalmıştık ve hiçbirimizin o alemden çıkmaya niyeti yoktu.

Sonuca bakacak olursanız müziğimizi beğenmeyenler çıkmıştı jürinin arasından. Yarışma da birinci olamasak da üçüncü olduk ve elimizdeki para annemle İvan'ı evlendirmeye, üç aylık karnımızı tıka basa doyurmaya yetecek kadar çoktu. Trene binip evimize giderken tren garında ardımızdan seslenip tezahürat eden yarışmadaki kalabalığı halen unutamam. Bize toplumun sıfat olarak yakıştırdığı engelimizi hatırlatmaksızın bağırıyorlardı :

“Hey siz o iki virtüözsünüz! Harikaydınız!”

Nihan YAZICI